

**Francisci Monacelli Eugubini J. U. D. Protonotarii
Apostolici, olim Ecclesiæ Venusinæ, ac deinde Æsinatis
Vicarii Generalis, &c. Formularium Legale Practicum Fori
Ecclesiastici**

In Quo Formulæ Expeditionum usufrequentium de his, quæ pertinent ad
Officium Judicis nobile, continentur ; Opus Episcopis, Vicariis Generalibus,
Aliisque Iurisdictionem quasi Episcopalem exercentibus: necnon
Confessariis, Parochis, Cancellariis, cæterisque in dicto Foro versantibus,
apprimè utile ...

In qua præter Supplementum Formularum Fori extrajudicialis, accesserunt
quamplures Formulæ Fori contentiosi, necnon nonnullæ litteræ Pastorales
non minùs utiles, quàm necessariæ gubernium Ecclesiasticum
assumentibus, ab eodem Auctore annotationibus auctæ, sacræ paginæ
oraculis, & Sacr. ...

Monacellus, Franciscus

Venetiis, 1707

Litteræ Pastoralis de Jejunio, & Oratione. Form. IV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62423](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62423)

adequabitur. Liberum arbitrium; adeo debilitavit, ut homines non possint tam facile Diabolo resistere (sicut poterat ipse innocens si voluisset) nisi potentiori gratia Dei adjuventur: (quæ mala graviora sunt) ita peccata nostra, quæ in dies multiplicantur minuunt dies, & substantias, & quod Deus de illis vindictam sumens, peste, sterilitate, tempestate, bello, terræmotu, Regnorum translatione, & desolatione, aliisque ingruentibus calamitatibus in brachio extento, hominum (& præsertim Christianorum) ingratitude verberando, & superbiam siccando frequenter castigat: protulit enim hæc de Theauris iræ tuæ. *Jerem. 50.*

25. SUPERIORIBUS OBEDIRE.

Præceptum Apostolicum est obedire præpositis *Hebr. 13.* idedque *Sac. Conc. Trident. sess. 25. de reform. Decreto ult. de delect. cibor. & dieb. fest.* jubet Episcopis, ut crebro admoneant populos obedire Præpositis suis, quos qui audiunt, Deum remuneratorem audient, cui verò contemnunt, Deum ipsum ultorem sentient: ipsi enim pervigilant, quasi rationem pro Animabus eorum reddituri. Nec subditi tantum humiliter pareant; sed Prælati quoque humiliter præsent, nec solum verbis, sed & exemplis in humilitate instruant sibi commissos, cum scriptum sit, *Quanto magis es, humilitate in omnibus, & coram Deo inveniens gratiam; quoniam ab humilibus honoratur. Eccles. 3.* Subditi ergo circa Superiores suos, tanquam circa Dei Vicegerentes, suos Patres, Judices, ac Dominos humilitatem demonstrent: Superiores verò circa inferiores, tanquam circa Christi membra, adoptionisque Dei filios, Christi sanguine liberatos, se humiliter gerant: salvo tamen disciplinæ vigore, ac strenua Pastoralis Officii executione.

26. CUI CREDIMUS. Hoc verbum excitat confidentiam Prælatorum erga Deum, quam in laboribus, & ærumnis plurimis pro publicatione Evangelii habere confitebatur Apostolus scribens Timotheo, ut illum roboraret ad Episcopalia munia exequenda, dicens *Ob quam causam etiam hæc patior, sed non confundor. scio enim cui credidi, 2. Tim. 1.* Fide

enim Catholica Fidelis credit Deum, credit in Deum, & credit Deo. Credere Deum, est credere ipsum esse. Credere in Deum, est credendo Deum amare, & amando in eum ire, ac membris ejus incorporari. Credere autem Deo, est credere verbis ejus.

Litteræ Pastoralis, de Jejunio, & Oratione.

FORMULA IV.

SUMMARIUM.

- 1 Jejunium fidelibus commendat Ecclesia.
- 2 Jejunii effectus enarrantur.
- 3 Jejunii præceptum est à Deo.
- 4 Jejunii finis, & institutio, est carnis mortificatio, & n. 5.
- 5 Fideles debent semper orare, & quomodo hoc præceptum impleant, ostenditur.
- 6 Oratio est duplex, communis, & singularis, & utraque explicatur.
- 7 Orando quid petere debeamus, ostenditur.
- 8 Dona Spiritus Sancti explicantur.
- 9 Satisfactio fit in tribus, in Oratione, in jejunio, & Eleemosyna.
- 10 Deus qui dives est in misericordia invenitur in oratione, & jejunio.
- 11 Jejunium vigiliæ S. Jo. Baptistæ si incidit in festo Corporis Christi est anticipandum feria 4.
- 12 Vigilia S. Matthiæ Apostoli si incidit in die carnisprivii non transferatur ibi.

Ven. Frat. & Dilect. Filiis Clero, & Populo N.

DEus, qui miseretur omnium, & peccata hominum dissimulat propter pœnitentiam, loquens nobis per Prophetam suum dicit - *Convertimini ad me in toto corde vestro, in jejunio, & in fletu.* Audite ergo Fratres, & Filii carissimi verbum Domini, accipite disciplinam per sermones meos, & proderit vobis: pœnitentiam agite, & sobrii estote: clamateque ad Deum instantia magna, & humilitate Animas vestras in *Jejunio*, & orationibus, ut flagella quibus quasi servi à Domino corripimur ad emendationem, & non ad perditionem nostram evenisse credamus: excitavimus iracundiam ejus, & malum coram eo fecimus, mandata ejus non custodivimus, statuimus facere abominationes, & multiplicavimus offensiones. Nunc igitur flectamus genua, & corda nostra, & agnoscamus iniquitates nostras, ne in æternum iratus referret mala nobis, & reddat iniquitatem Patrum super filios in tertiam, & quartam generationem: quia ipse est, qui facit misericordiam in millia diligentibus se, & pœnitentes in ejus sinum recipit, & impœnitentium ultor, qui clamat ad nos quotidie - *Nisi pœnitentiam egeritis, simul omnes peribitis:* convertimini igitur, & videbitis quid sit inter justum, & impium.

Per jejunium meruit Moyse legem Domini scriptam recipere. Elias stare, & loqui facie ad faciem coram D. Civitas Ninive peccatorum suorum indulgentiam obtinere. Anna Prophetissa videre, & adorare expectatum Messiam, & Salvator noster in deserto, ministerio Angelorum perfrui. Sic Deus, qui jejunantibus veniam præbet, avertet faciem suam à peccatis vestris, & redimet vos à malis. Nolite tamen jejunare sicut hypocritæ corporaliter tantum, sed à peccatis abstinete: ne Dominus vos reprehendat per prophetam dicendo: *Ecce in jejuniis vestris invenitur voluntas vestra.* Si enim jejunatis in peccatis, & iterum eadem facitis, quid proficit humiliando se? Orationes vestras quis exaudiet? Deus autem ostendat in vos omnem bonitatem suam, & det vobis gratiam conterendi, & cum Apostolo castigandi corpora vestra, ut mentes vestræ abstineant ab omni fœditate, & labæ culpæ mortalis. Carnem vestram cum vitiis, & concupiscentiis crucifigite, ut Deum propitiorem invenire possitis, & cum lætitia dicatis - *Jejunavimus, & rogavimus Deum nostrum, & evenit nobis prosperè.*

Cum jejunatis orate; quia bona est oratio cum jejunio, & Angelus orationem vestram portabit in sinu Abrahæ, & Dominus exaudiens illam, subjiciet Satanæ sed pedibus vestris. Oratio vestra, ut monet Apostolus, fiat sine intermissione; quia *Oportet semper orare.* Petite pacem Ecclesiæ, & fidei orthodoxæ dilatationem. Petite fructuum terræ conservationem. Petite ea quæ sunt salutis, & expedit vobis recipere, & credite nihil hæsitantes, quod accipietis; ipse enim est misericors, nobiscum in tribulationibus, à quibus eripit confidentes in ipsum, *Lumbis ergo præcinctis ad eamus cum fiducia ad Thronum gratiæ, quarumque eum toto corde, & tota tribulatione animæ nostræ, ut illum inveniamus, & misericordiam consequamur, & gratiam, in auxilio oportuno* & sci-

Sap. 11.

Ioel. 2.
Sap. 6.Act. 2.
1. Pet. 5.
Judic. 4.
& 8.

Ora. Manas.

Deut. 5.
Luc. 13.Malac. 3.
Exod. 34.
Deut. 9.
3. Reg. 19
Ion. 3.
Luc. 2.Matth. 4.
Matth. 6.
Is. 58.
Ecl. 34.
1. Cor. 9.
Gal. 5.Esd. 1.
Tob. 12.Matth. 17.
1. Thes. 5.
Luc. 18.
Jo. 16.
Mar. 11.
Iac. 1.
Psal. 90.

Hebr. 4.

Deut. 4. & scitote quoniam exaudiet Dominus preces vestras si manentes per-
Deut. 4. manseritis in jejuniis, & orationibus in conspectu Domini. Amen.

ADNOTATIONES.

1 IN JEJUNIO. Concilium Tridentinum sess. 25. de reform. in ultimo Decreto de delect. cibor. jejun. & diebus fest. hæc habet -- Hortatur Sancta Synodus, & Pastores omnes obtestatur, ut tanquam boni milites illa omnia, quæ Sancta Romana Ecclesia, omnium Ecclesiarum Mater, & Magistra statuit: necnon ea, quæ tam in hoc Concilio, quam in aliis Oecumenicis statuta sunt, quibuscumque fidelibus sedulo commendent, omnique diligentia utantur, ut illis omnibus, & iis præcipue sint obsequentes, quæ ad mortificandam carnem conducunt, ut ciborum delectus, & jejunia, &c. Hinc Episcopus tamquam fidelis executor mandatorum ejusdem Concilii, Populo sibi commisso, jejunium proponit, & commendat.

2 Jejunium enim purgat mentem, subleuat sensum, carnem spiritui subdit, concupiscentiæ nebulas dissipat, libidinis ardores extinguit, & charitatis lumen accendit, ut explicat Cartusian. super Hymn. Quadragesimæ Audi benignè condito verb. à labe prorsus criminum: ideoque Sancta Mater Ecclesia in Oratione primi Sabbathi majoris jejunii dicit, quod jejunium Animabus, corporibusque curandis, salubriter institutum est.

3 Est tamen hic advertendum, quod jejunium non est absolutè præceptum positivum Ecclesiæ: sed implicita præordinatione Divina fidelibus demandatum. Nam Christus præter exemplum, quod nobis dedit jejunandi in Evangelio, Matth. 9. Marc. 2. & Luc. 5. clarè se expressit, quod post ejus discessum ex hoc Mundo ejus discipuli, & credentes, debebant jejunare. Huic indè præcepto se submiserunt Apostoli, qui cum jejunationibus, commendabant novos fideles Domino. Act. 14. & deinde Ecclesia ab eis edocta, Christum Dominum jejunii cognovit auctorem, prout in suis orationibus confiteatur, inquiens -- Perfice quæsumus Domine benignus in nobis observantiæ Sanctæ

subsidiū, ut quæ te auctore facienda cognovimus, te operante impleamus, & iterum Populum tuum quæsumus Domine propitius respice, & quos ab escis carnalibus præcipi abstinere, à noxiis quoque vitiiis cessare concede.

4 Non sunt propterea in jejunio laxandæ habentæ sub prætextu, quod sit præceptum merè Ecclesiasticum, in quo non est procedendum tam rigorosè, ut in Divinis, eo quia mater Ecclesia non obligat ita strictè, ut non admittat parvitatem materiæ, & benignam interpretationem: neque docendum minusque tenendum, quod sine fractione jejunii quisque possit sumere potum Cocolatæ, & ferocissimam refectioem pluribus ferculis tenuioribus paratam. Etenim qui hæc blandè docent, & exequuntur saltem à jejunii fine longe absunt, quia poculis, & ferculis istis (quæ vires, & Spiritus corporis reficiunt) impediunt salubres effectus jejunii, & destruant finem institutionis, qui est carnis mortificatio, & castigatio, non autem restauratio: ut notat Zenor. in cap. 12. Concil. Trull. quem refert Card. Bona lib. 1. cap. 21. §. 6. rer. liturgic. Et Ecclesia idè in vigiliis ad hoc designandum tunc colore violaceo utitur, qui pallidus, & quasi lividus est, ut caro nostra per jejunium macerata, Christi livoribus conformetur: ejus enim livore sanati sumus. Qui volunt igitur præceptum adimplere, aliquid asperum pro peccatis suis sustinere, penitentiam agere, & poenitere, oportet membra, & corpus affligere, & cum Christo pati, si volunt cum Christo regnare: nam qui spiritum Christi non habet, hic non est ejus, Rom. 8.

5 Undè Joan. Herolt. vulgò Discipuli Serm. de temp. 39. litt. L. ubi D. Bernardi super Cantica refert sequentia verba -- Christus qui non fallitur, elegit quod carni molestius est, & illud quod est aliud magis eligendum est, & qui quod aliud docet, vel suadet, ab eo tanquam à seductore cavendum est. Cogitent quæso hi, qui ingenia acunt, ut placeant hominibus, eisque viam salutis am-

nam reddant ; quod abominatio est ante Deum , id quod hominibus altum videtur *Luc. 16.* Et prupterea , ut fideles , recto tramite per viam salutis incedant , & ab opinionibus laxis aures

avertant , Sanctissimus D. N. Clemens XI. quomodo se continere , & quid observare debeant in jejunio Quadragesimæ salubriter eos docuit , & præscripsit sequenti Edicto .

E D I T T O

Per l'osservanza della Quaresima .

GASPARO per la Misericordia di Dio Vescovo di Sabina della Santa Romana Chiesa Cardinal di Carpegna , della Santità d. N. S. Vicario Generale.

A Cciò il tempo Quaresimale consecrato à i digiuni , & ad altre opere di penitenza , e perciò detto da Santa Chiesa *tempus acceptabile , dies salutis* , sia in quell' Osservanza , chè si deve , e si rimovano le occasioni , che possono indure qualche scandalo , ò rilasciamento in quel che appartiene al precetto del digiuno , ò all' astinenza de cibi proibiti . La Santità di N. Signore inerendo alla disposizione del Sacro Concilio di Trento nel Decreto *de delectu ciborum , & jejuniis* , ed agli Editti altre volte emanati per l'osservanza della Quaresima , ci hà incaricato coll' oracolo della sua viva voce di pubblicare il presente Editto , e di ordinare la piena effecuzione delle cose infrafitte .

- 1 Che nessuna Persona durante detto tempo venda , ò tagli (come si suol dire) carni in qualsivoglia luogo della Città di Roma , eccetto che nelli Macelli deputati per l' Infermi , e valetudinarii , ò malsani . Le quali carni debbiano esser solo di quelle chiamate salubri , cioè di Castrato , Vitella , e Capretti , nè le tenghino fuori di detti Macelli , ma dentro , in modo che non appariscano , nè si vedano in publico .
- 2 Quelli che comprano le dette carni per l' infermi , ò malsani , come sopra , debbiano , per evitare ogni , scandalo , portarle coperte , in modo che non siano viste .
- 3 Che non si tengano da qualsisia persona publicamente à vendere , ò si portino vendendo per la Città le dette , ò altre carni anche di cacciagioni , ò Salvaticina , molto meno Porcina , nè ova formaggio , ò altra sorte di laticinii , e cibi proibiti in detto tempo .
- 4 Li Pollaroli , ed altri , che sogliono vendere carne Salvaticine , ed Uccellame , tenghino nelle Botteghe (però in modo , che non si vedano in publico) solo quelle che secondo la testimoniale del Signor Protomedico possono annoverarsi trà le carni salubri , e non altre .
- 5 Che nessuna Persona di qualsivoglia stato , grado , e condizione possa comprare , ò far comprare , ovvero cibarsi d' alcuna sorte di carne , ò d' altri cibi proibiti senza la licenza , secondo la forma di Noi præscritta , che li farà innuata da i RR. Parochi . Qual licenza prima si dovrà scrivere di propria ma-

no

- no dal Medico Ordinario, e come tale si sottoscriverà in lingua volgare il tutto gratis, doppo dovrà esser sottoscritta dal proprio Paroco delli detti infermi, ò malsani, e per ultimo si porterà à sottoscrivere da alcuno delli infrascritti RR. PP. Nostri deputati solamente, e non da altri in nome loro, alli quali incarichiamo di considerate, ed osservare dette licenze, e quando non sono concepite secondo la solita forma non le doveranno sottoscrivere.
- 6 Avvertendo ciaschedun Medico, e Paroco, che se sottoscrivono le dette licenze senza legitima causa, ovvero se l' esibiscono, e presentano ad alcuno senza considerare se habbia cause sufficienti, oltre il partecipare, che faranno de i peccati d'altri, nel che resterà molto aggravata la loro coscienza faranno da Noi puniti ad arbitrio nostro, anche con pene corporali, come si è strettamente incaricato al Signor Protomedico.
- 7 Avvertano di più tanto i Medici, quanto quelli, che domandano le medesime licenze d' attendere alla qualità delle carni cioè che siano salubri, perche solo queste son permesse nella Quaresima, à chi per giusta causa non può cibarsi de' cibi Quaresimali, e se al bisogno si può supplire con ova, e latticini, non devono quelli permetter loro, nè questi rispettivamente cibarsi delle carni anche salubri, ma contentarsi dell' ova, e latticini, e osservare il digiuno, *alle cui leggi siano tenuti anche quelli, che si cibano di carni salubri col solo motivo d' esser loro nocivo il Vito Quaresimale.* In oltre se per tutto l'anno si astengono dalla carne nel Venerdì, Sabato, Quattro tempori, e Vigilie di precetto, molto più devono osservare tale astinenza ne' sudetti giorni in Quaresima, non ostante la licenza, che otteranno, eccetto quando ci fusse nuova causa, che richiedesse altrimenti, e non potendosi in questo particolare dare certa regola, deve ogn' uno considerare prima il suo bisogno, e le sue indisposizioni, e che non siano affettate, perche ne dovranno rendere conto strettissimo nel Tribunale di Dio, dove non potranno scusarsi colla licenza estorta con cause supposte, ò finte, onde riflettano bene, che non ingannarano il Medico, ò il Paroco, ma se medesimi, e l'anime loro quelli, che espongono indisposizioni non vere, ma figurate per ottenere la detta licenza.
- 8 Che gli Osti, Tarvernari, Albergatori, Bettolieri, ò qualunque altro di qualsivoglia stato, grado, ò condizione, non permettino, o tollerino, che nelle loro Osterie, Taverne, Alberghi, Bettole, e Case, s' habbia à cuocere, o mangiare alcuna sorte di cibi proibiti, così nel detto tempo di Quaresima, come nelli altri giorni, in cui parimente vengono proibiti dalla Santa Romana Chiesa, eccetto, che per gl' infermi, ò malsani, che haveranno licenza, come sopra, sotto pena à chi trasgredirà in ciascheduni de' casi compresi in questo nostro Editto di scudi venticinque, e di tre tratti di corda, e d' altre pene à nostro arbitrio secondo la qualità delle persone.
- 9 Ordiniamo, che in tutto il tempo Quaresimale nessuno di qualsivoglia stato, grado, e condizione faccia, ò assista à quelle conversazioni, o altre adunanze, dove si facciano suoni, e balli, e che ne meno di notte si vada per Roma sonando, o cantando, ovvero facendo serenate in luogo fermo, sotto le pene sudette.
- 10 Efortiamo per fine tutti i Fedeli, non solo all' osservanza del digiuno Quaresimale.

resimale, consagrato da Cristo Signor Nostro col suo esempio, ma ad attendere con divozione à quelli Esercizii Spirituali, che il medesimo tempo ricerca, non meno per placare Pira di Dio, che prepararsi à celebrare degname-
mente la S. Pasqua. Dato in Roma dalla nostra solita Residenza questo dì 23. Febraro 1705.

G. Card. Vicario.

Nicolò Antonio Cuggiò Segretario.

6 OPORTET SEMPER ORARE. Semper debemus orare, quia nunquam in presenti vita deest miseria, ideo continè indigemus Dei adjutorio, & misericordia. Semper autem orat, & adimplet hoc præceptum, qui semper bene agit, & propterea justus nunquam desinit orare, nisi desinat esse justus. Sufficit igitur ad adimplendum hoc Evangelii monitum, ut in principio cujuslibet operis præmittamus signum Crucis, & Dominicam orationem, & sic committamus nos Divino auxilio, omnia enim debemus ad gloriam Dei facere, ut dicitur in 1. Paul. ad Cor. & secundum hoc oratio debet esse continua ut dicit D. Thom. 2. 2. quæst. 83. art. 14. in corp. Si comedimus propter confortationem naturæ, & cum gratiarum actione, cibus noster laudat Deum, & sic comedendo oramus: & meremur coronam vitæ æteræ. Si dormimus ea intentione, ut fortiores evadamus surgendo ad serviendum Deo, dormiendo oramus & meremur. Si laboramus manualiter ea intentione ut habeamus unde vivere, & nutriri valeamus cum familia, & ne indigeamus furari, vel quicquam injustè lucrari, vel laboramus ea intentione, ut de laboribus nostris pauperibus, qui per se laborare non possunt subveniamus, vel laboramus manu, lingua, & calamo, ut proximos per viam salutis æternæ dirigamus, vel demum laboramus ut pænitentiam Adæ, & humano generi injunctam perficiamus, semper oramus, & meremur Cælestem gloriam.

7 Oratio autem duplex est, scilicet communis, & singularis, communis est illa, quæ per Ministros Ecclesiæ in

persona totius fidei populi Deo offertur, & hæc ut omnibus innotescat debet esse vocalis, prout rationabiliter institutum est. Porro hæc Oratio plebi juvat, quamvis Ministri mali sint, juxta Sententiam Carthusiani in Epist. Can. Jac. 1. art. 7. verb. multum, ubi sic ait. Porro orationes Ministrorum Ecclesiæ, quamvis injustorum, tamen in persona Ecclesiæ fusæ quandam efficaciam sortiuntur pro plebe. Singularis oratio est, quæ offertur à singulari persona, & de hujusmodi orationis necessitate, non est, quod sit vocalis: nam huic adjungitur vox, ut excitetur interior devotio; quæ mens orantis elevetur in Deum: & ideo in hac singulari oratione, tantum est vobis vacandum, quantum proficit ad excitandum interius mentem. Si verò mens ad devotionem est sufficienter præparata, & per has distrahatur, vel qualitercunque impediatur ab interioris devotione, à vobis est cessandum, quia non multitudine verborum flectitur, & non verbis tantum, sed corde orandus est Deus D. Hier. in cap. non mediocriter de consecr. dist. 5. Nisi quis obligatus esset ad aliquam orationem ex præcepto, aut voto, vel pro satisfactione injuncta sibi in Confessione: quia tunc deberet orare vocaliter propter plenariam satisfactionem.

8 ET EXPEDIT VOBIS RECIPERE. Quia homines, ut plurimum bona temporalia, quæ oculis corporeis videntur, in oratione petere solent: & an saluti Animæ profutura sint nesciunt, nec scire quærunt: Episcopus non desinit etiam in hoc populum instructum reddere, ut sciat petitiones orando moderare, & quæ utiliora,
& da-

& duratura sunt petere. Tria sunt genera bonorum, quæ à Deo petere possumus, & debemus, scilicet, bona, infima, media, & summa; bona infima sunt temporalia, quæ cum tanquam nihil sint, vel non debemus petere, vel petere cum conditione si proderunt, & si nobis expedit recipere: nam quid obsit, vel profit novit Medicus, non ægrotus. Bona media sunt spiritalia, & ista petere debemus cum attentione: quia tanto majora sunt respectu temporalium, quanto sol excedit lumine stellas; imò plus, ut sunt Charitas, patientia, pax, & dona Spiritus Sancti, quibus conferuntur Christianis ceteræ virtutes.

9 Nam timor Domini, qui est primum donum, docet præterita mala emendare, bona operari, conservat hominem in bono, misericordiam meretur, confert homini prolongationem vitæ, & temporalium provisionem, facit orationem exaudiri, humiliat hominem, & vitam æternam meretur. Secundum donum, est pietas, hæc facit nos habere bonam confidentiam ad Deum ex meritis Jesu Christi, quem Pater nobis dedit, pietatem & miserationem erga nosmetipsos, & Animas proprias, & proximos, exercendo opera Religionis, & misericordiarum. Tertium donum est Scientia, quæ docet se ipsum cognoscere, scilicet, quid sit, quid fuit, quid erit, quid efficiatur per culpam actualem, quid per penitentiam, & gratiam: item cognoscere Deum tanquam Creatorem, tanquam Dominum, tanquam Patrem, tanquam Redemptorem, tanquam Judicem futurum. Quartum donum est fortitudo, qua spiritus Divinus tripliciter confortat hominem. Primò in tolerando adversitates patienter. Secundò in vincendo Diabolum. Tertio in operando perseveranter bona opera. Quintum est donum consilii, quo ho-

Ecc. 1.
15. 27.
Pf. 102.
Pf. 10.
Pf. 33.
14. 4.
Pf. 28.

Pf. 24.

Rom. 8.

Th. 3.
Jac. 4.
Jo. 9.

mo confortatur ad expellendam avaritiam, ad despiciendum terrena, Cælestia appetendum, & deprecandum in omnibus consilium Altissimi. Sextum donum est intellectus, quo intelligimus Deum in nobis, & in creaturis, & utimur illis ad honorem ipsius, & ad utilitatem nostram, reserando superflua. Septimum donum, est sapientia, quia per hoc Spiritus Sanctus dat nobis sapere Cælestia, quæ dulcedo præcellit omnem dulcedinem hujus Mundi, & expellit peccatum luxurie. Bona suprema sunt bona Cælestia, & illa non tantum petenda sunt cum attentione; & fervore, sed cum humilitate, & sine præsumptione. Cum humilitate petunt, qui de suis meritis non confidunt, sed in misericordiam, & bonitatem Dei: sine præsumptione petit, gloriam recipere non præsumit sine labore:

10 LUMBIS ERGO PRÆCINCTIS ADEAMUS. Luc. 17. Mat. 20.
Hoc est Corpore, & Anima Crucifixi, & humiliati sub potenti manu Dei, abstinentes à cibo, luxu, & illecebris sæculi. Satisfactio etiam fit in tribus: in Oratione, Jejunio, & Eleemosyna, quæ respondent triplicibus bonis, quæ à Deo habemus. Nam satisfactio fit de bonis exterioribus per Eleemosynam, de bonis corporis per jejunium, & de bonis Animæ per Orationem: per jejunium ordinatur homo in se, per Eleemosynam ad proximum, per Orationem ad Deum. Per jejunium intelligitur omnis corporis afflictio. Per Orationem intelligitur omne exterius opus ad cultum Dei pertinens, ut oratio mentalis, vocalis, psalmodia, sacrificia, & oblationes, Per eleemosynam verò intelligitur omne opus, quod ex misericordia impenditur ad proximi utilitatem.

II ET

II ET MISERICORDIAM CONSEQUAMUR.

Qui vult misericordiam consequi, accedat cum humilitate, & fiducia, quia Salvatorum habemus Advocatum apud Patrem, si enim orans fiduciam non habet, pœnitentiam sterilem facit: misericordia Domini plena est terra; in Cœlo est misericordia salvans, Ps. 118. Domini in Cœlo misericordia tua: in Purgatorio est misericordia liberans liberaſti me à preſſura flammæ quæ circumdedit me: in Inferno est misericordia mitigans, quia Deus ibi punit citra eondignum, aut obliſcietur miſereri Deus? aut continebit in ira ſua miſericordias ſuas? in Mundo est misericordia conſervans quantum ad juſtos. Niſi Dominus cuſtodierit Civitatem &c. modo miſericordia expectans quantum ad malos, Ps. 126. an divitias bonitatis ejus, & patientiæ contemnis; modo miſericordia trahens quantum ad duros, qui per inspirationes, per prædicationem, per beneficia, per exemplam, per flagella trahuntur, modo miſericordia ſuſcipiens quantum ad revertentes. Et ſic bene dici poſteſt miſerationes ejus ſuper omnia opera ejus. Inveniemus igitur miſericordiam, ſi eum qui dives eſt in miſericordia in jejunio, & oratione quaeramus.

12 Et hic nota, quod ſi vigilia S. Jo. Baptiſtæ incidat in feſto Corporis Chriſti, eſt anticipandum jejunium feria quarta, ex declaratione, Urbani VIII. ſub die 13. Octobris 1638. impreſſa in Bullar. tom. 5. conſtitut. 232. Et ſi vigilia S. Matthiæ Apoſtoli contingat in ultima die carnis, privi, nullo modo eſt transferenda, ſed eſt in ea jejunandum, ut bis reſpondit Sac. Congreg. Rituum nempe ſub diebus 23. Januarii 1694. & 11. Julii 1699. Unde caveas à Diana, quem refert, & ſequitur Gavant. manual. Epiſc. in verb. jejunium in addit. tenentes Epiſcopum poſſe dictam S. Matthiæ Vigiliam in ultima die Bacchanalium occurrentem, transferre in ſabbatum

precedentem, dictum Decretum eſt impreſſum in Bullariò Innoc. XII. in ordinem 92.

Litteræ Pastoralis de Eleemoſyna.

F O R M U L A V.

S U M M A R I U M.

- 1 Eleemoſyna eſt triplex, bona, melior, optima, & explicatur.
- 2 Eleemoſynam dare de ſuperſtuo eſt de præcepto, & n. 3.
- 4 Superſtuum, & ſumptuoſum cultum Templorum cum præjudicio pauperum, Sancti non laudant, & num. 5. 6. & 7.
- 8 Eleemoſynæ pro fabrica quaeri non poſſunt ſine Epiſcopi licentia. Sac. Congr. Concilii concedit licentiam quaerendi eleemoſynas pro fabrica vel Hoſpitali ſub conditionibus in Decreto quod aſſertur contentis, ibi. Gabella non ſolvitur pro frumento, & oleo aut vino dato pro eleemoſyna, ibi.
- 9 In eleemoſynarum diſtributione quid ſit ſervandum oſtenditur.
- 10 Epiſcopis non ſolum tenentur facere eleemoſynam pauperibus occurrentibus, ſed tenentur illos inquirere.
- 11 Qui dat eleemoſynam abundabit bonis temporalibus, & ſpiritualibus.